

001 ИДЕНТИФИКАТОР НА ЗАПИСА

Полето съдържа общи данни, необходими за обработката на записа. Идентификаторът на записа е предназначен най-вече за нуждите на споделената каталогизация в режим он-лайн и затова използването му не е изцяло съобразено със стандарта ISO 2709, който се прилага за обмен на данни чрез магнитни ленти, дискети и т.н.

Идентификационният номер на записа (в UNIMARC в поле 001) в рамките на програмното осигуряване на COBISS се получава автоматично и не е необходимо да се въвежда ръчно.

При международен обмен на данни идентификаторът на записа се оформя в съответствие със стандарта ISO 2709 в процеса на конвертиране от формата COMARC във формат MARC.

Подполета и повтаряемост

ПОЛЕ/ПОДПОЛЕ		ПОВТАРЯЕМОСТ
001	Идентификатор на записа	nr
a	<i>Статус на записа</i>	nr
b	<i>Вид на записа</i>	nr
c	<i>Библиографско ниво</i>	nr
d	<i>Йерархично ниво</i>	nr
e	<i>Стар номер на записа*</i>	nr
g	<i>Код за пълнота на записа</i>	nr
h	<i>Форма на библиографското описание</i>	nr
t	<i>Типология на документите/произведенията*</i>	nr
x	<i>Номер на оригиналния запис*</i>	nr
7	<i>Азбука на каталогизацията*</i>	nr

Индикатори

Полето няма индикатори.

ПОДПОЛЕТА

001a Статус на записа

Едносимволен код, означаващ работния статус на записа. Подполето е задължително.

c	<i>редактиран запис</i> Кодът се нанася когато записът е окончателно редактиран (без граматически и съдържателни грешки).
d	<i>изтрит запис</i> Кодът се нанася когато от споделената база данни трябва да се изтрие даден запис, но това е невъзможно, тъй като той вече е копиран от други библиотеки. Кодът се използва в

	<p>случаи на дублирани записи и при йерархична обработка на записи за монографични публикации в повече части (Примери 1, 2, 3).</p> <p>Записите се изтриват по следния начин:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. В подполе 001a се въвежда код „d” – <i>изтрит запис</i> 2. В подполе 001x се въвежда идентификационният номер на записа според правилата, посочени в подполе 001x 3. Записът се запазва в споделената база данни (команда <i>SAVE</i> или команда <i>LOCK1</i>) 4. Записът се изтрива в локалната база (команда <i>DELETE</i>) <p>Записът ще се изтрие от споделената база данни, когато всички библиотеки го изтрият от своите бази данни.</p> <p>За изтриване може да се използва и командата <i>RENAME TO</i> (Виж <i>Наръчник за каталогизация в COBISS</i>, команда <i>RENAME - TO</i>).</p>
i	<p><i>първичен запис*</i></p> <p>Кодът се въвежда когато записът е изготвен без наличие на всички необходими библиографски данни (когато изданието е в етап на набавяне). Той се използва най-вече за чуждестранни публикации и за публикации, получени по депозит, за които не съществува запис за каталогизация в публикацията (CIP). Записът може да съдържа този код за ограничен период от време.</p> <p>Кодът не се прилага за записи за статии и други съставни части (аналитични описания)</p>
n	<p><i>нов запис</i></p> <p>Кодът се въвежда за всеки нов запис. Това не се отнася за записите за каталогизация в публикацията (CIP) и първичните записи.</p>
p	<p><i>по-ранен, неокончателен, непълен запис</i></p> <p>Кодът се използва за означаване на запис за каталогизация в публикацията (CIP)</p>
r	<p><i>временен запис за редки и ценни книги**</i></p> <p>Кодът е използван преди 1991 г. при записи за редки и ценни книги.</p>

001b Вид на записа

Някои кодове за вид на записа съответстват на кодовете за общо означение за материал. Кодовете за вида на записа са от значение за обработката на записите, тъй като в програмното осигуряване на COBISS те се използват за разграничаване на видовете материали. Подполето е задължително.

a	<i>текстови материали, печатни</i>
b	<i>текстови материали, ръкописни</i>
c	<i>музикални партитури, печатни</i>
d	<i>музикални партитури ръкописни</i>
e	<i>картографски материали, печатни</i>
f	<i>картографски материали, ръкописни</i>
g	<i>проекционни и видеоматериали (филми, филмови ленти, диапозитиви изображения върху прозрачно фолио, видеозаписи)</i>
i	<i>звукозаписи, немусикални</i>
j	<i>звукозаписи, музикални</i>
k	<i>двуизмерна графика (рисушки, скици и др.)</i>
l	<i>електронни ресурси</i>
m	<i>мултимедии</i>
r	<i>триизмерни артефакти и предмети</i>
u	<i>събития*</i>

	Кодът е добавен за нуждите на получаването на резултати от изследователска дейност. Използва се само когато осъщественото произведение няма физическа форма.
--	--

Кодът трябва да съответства на действителния вид на материала, който се каталогизира, а не на неговата вторична физическа форма. Затова не е предвиден код за микроформи: микроформа, съдържаща печатан текст, трябва да бъде кодирана като „текстови материали, печатни” с код „а”.

001с Библиографско ниво

Дефинирани са следните стойности:

a	<i>аналитично ниво (съставна част)</i> Библиографска единица, която физически се съдържа в друга единица по такъв начин, че установяването на местоположението на аналитично разработваната съставна част зависи от физическата идентификация и от местоположението на единицата, в която тя се съдържа. Самата съставна част може да бъде в една или повече части. Примери за материали, които получават код „а”: статия в списание, продължаваща колона или рубрика във вестник, отделен доклад от материали от конференция, съставна част на книга.
c	<i>колекция</i> Запис за изкуствено създадена библиографска единица. Примери за материали, които получават код „с”: сбирка от брошури, съхранявани в кутия, колекция от сувенири, съхранявани заедно като сбирка, сбирка от ръкописи на един автор. Кодът се използва само за изкуствено създадени библиографски единици.
d	<i>представление*</i> Кодът е добавен за нуждите на библиографията. Той се използва само когато произведението няма физическа форма. Обикновено за такива записи няма първичен документ и затова записът се съставя на основата на свидетелство или друга документация, свързана с представеното произведение. Примери за материали, които получават код „d”: непубликувана лекция, изложба, концерт.
i	<i>интегриран ресурс</i> Библиографски ресурс, който се допълва или променя с допълнения, които не са отделни, а се интегрират в ресурса като цяло. Интегрираните ресурси могат да бъдат завършени (с предварително предвиден край) или продължаващи (без предварително предвиден край). Примери за материал, кодиран с код „i”: неподвързани листове със заменящо се съдържание; база данни; уебстраница, която се осъвременява текущо.
m	<i>монография</i> Библиографска единица, състояща се от една физическа част или замислена като съставена от определен брой части. Примери за материали, които получават код „m”: еднотомна единица (монография); многотомна единица (многотомна монография); отделно каталогизирана част от многотомно издание; книга от серия; отделно каталогизиран специален брой на списание; карта от серия; завършена серия от карти, когато броят на картите в серията е предварително определен; глобус.
s	<i>продължаващо издание</i> Продължаващ ресурс, публикуван в отделни, последователни броеве или части, които обикновено са номерирани, замислен да излиза през неограничен период от време.

	Примери за материали, които получават код „s”: списание; вестник; електронно списание; каталог; годишен доклад; монографична серия
--	--

Библиографското ниво на записа е свързано с основната част на записа или основната библиографска единица, описана в него, чието заглавие е попълнено в поле 200. Подполето е задължително.

001d Йерархично ниво

Този код означава йерархичната връзка между записа и други записи във файла и показва местоположението на записа в йерархията. Информацията се използва в системи, при които се създават отделни йерархично свързани записи, не съдържащи достатъчно информация, за да съществуват самостоятелно. Затова всички записи, които са свързани йерархически трябва да бъдат в една и съща база данни. Подполето е задължително.

0	<i>без йерархично ниво</i>
1	<i>запис на най-високо ниво</i>
2	<i>запис на всички нива под най-високото</i>

В програмното осигуряване COBISS се прилагат само йерархичните връзки на съставните части на продължаващи или монографични публикации.

В запис за съставна част на продължаваща или монографична публикация винаги се въвежда код „2”. В запис за продължаваща или монографична публикация се въвежда код „0”, когато тя не се разработва аналитично и код „1”, когато в базата данни има и запис за някоя от нейните съставни части.

Монографична публикация в повече части се въвежда в едно ниво. Затова в такива случаи йерархичното ниво е винаги „0” (освен когато тези публикации са разработени аналитично).

001e Стар номер на записа*

Подполето съдържа предишен идентификационен номер (т.е. идентификационния номер от изходната база данни) за записи, които са получени от друга библиографска база данни чрез конверсия.

001g Код за пълнота на записа

Кодът посочва степента на пълнота на записа и дали той е създаден de visu. Полето не се попълва когато записът е направен de visu.

1	<i>подниво I</i> Записът за библиографската единица не е съставен de visu. Това може да означава, че записът е взет от каталожна картичка и данните не са така точни, както когато записът е съставен de visu.
----------	---

2	<i>подниво 2 (запис за CIP)</i> Записът е съставен преди публикуването на библиографската единица и затова е непълен.
3	<i>подниво 3 (непълен запис)</i> Запис за библиографска единица, чиято каталогизация не е завършена. Той може да бъде допълван неколкократно.

001h Форма на библиографското описание

Едносимволен код, означаващ формата на каталожното описание, използвано в записа. Подполето се попълва, само когато полетата 200-225 на са конструирани според препоръките на Международния стандарт за библиографско описание (ISBD). Кодът има следните стойности:

i	<i>запис, частично съобразен с ISBD</i> Някои от полетата, но не всички, са съобразени с препоръките на ISBD.
n	<i>запис, несъобразен с ISBD</i> Елементите от данни, представени в записа не отговарят на препоръките на ISBD.

001t Типология на документите/произведенията*

Подполето е предназначено за сортиране на документи/произведения в библиографии (виж пример б).

Попълването на подполето е задължително при записите на всички документи, чиито автори са регистрирани като изследователи към Словенската агенция за научни изследвания и при записите за статии от списания, които са финансирани частично от Правителството на Словения. Въвеждането на данни в подполето е задължително и за записи за документи/произведения, които ще се подреждат по вид в персонална библиография или институция, която издава библиографии в печатна форма.

СТАТИИ И ДРУГИ СЪСТАВНИ ЧАСТИ	
1.01	<i>Оригинална научна статия</i>
1.02	<i>Обзорна статия</i>
1.03	<i>Кратка научна статия</i>
1.04	<i>Професионална статия</i>
1.05	<i>Научно-популярна статия</i>
1.06	<i>Публикуван доклад от научна конференция (основен доклад)</i>
1.07	<i>Публикуван доклад от професионална конференция (основен доклад)</i>
1.08	<i>Публикуван доклад от научна конференция</i>
1.09	<i>Публикуван доклад от професионална конференция</i>
1.10	<i>Публикувано разширено резюме от научна конференция **</i>
1.11	<i>Публикувано разширено резюме от професионална конференция **</i>
1.12	<i>Публикувано резюме на доклад от научна конференция</i>
1.13	<i>Публикувано резюме на доклад от професионална конференция</i>
1.14	<i>Публикуван постер или резюме на постер от научна конференция **</i>
1.15	<i>Публикуван постер или резюме на постер от професионална конференция **</i>
1.16	<i>Самостоятелна съставна част на научна монография</i>
1.17	<i>Самостоятелна съставна част на професионална монография</i>
1.18	<i>Статия в енциклопедия, речник и др.</i>
1.19	<i>Отзив, рецензия, критична статия</i>

1.20	<i>Предговор, послеслов</i>
1.21	<i>Полемика, дискусия</i>
1.22	<i>Интервю</i>
1.23	<i>Художествена съставна част</i>
1.24	<i>Библиография, показалец и др.</i>
1.25	<i>Други статии и съставни части</i>

МОНОГРАФИИ И ДРУГИ ЗАВЪРШЕНИ ПРОИЗВЕДЕНИЯ	
2.01	<i>Научна монография</i>
2.02	<i>Професионална монография</i>
2.03	<i>Одобрен учебник за университет и висше училище</i>
2.04	<i>Одобрен учебник за средно или начално училище</i>
2.05	<i>Други образователни материали</i>
2.06	<i>Наръчник, речник, списък от термини, атлас, карта</i>
2.07	<i>Библиография</i>
2.08	<i>Докторска дисертация</i>
2.09	<i>Магистърска теза</i>
2.10	<i>Теза след специализация</i>
2.11	<i>Бакалавърска теза</i>
2.12	<i>Заключителен доклад за изследване</i>
2.13	<i>Студия, предварително проучване, изследване</i>
2.14	<i>Проектна документация (идеен проект, работен проект)</i>
2.15	<i>Експертна оценка, арбитражно решение</i>
2.16	<i>Художествено произведение</i>
2.17	<i>Каталог на изложба</i>
2.18	<i>Научен филм, звукозапис или видеозапис</i>
2.19	<i>Популярен филм, радио или телевизионно предаване</i>
2.20	<i>Цялостна научна база данни или корпус</i>
2.21	<i>Софтуер</i>
2.22	<i>Нова разновидност на селскостопански растителен вид</i>
2.23	<i>Искане за регистриране на патент</i>
2.24	<i>Патент</i>
2.25	<i>Други видове монографии и завършени произведения</i>
2.30	<i>Материали от конференция с нерецензирани доклади</i>
2.31	<i>Материали от научна конференция с рецензирани доклади (международни конференции или конференции в чужбина)</i>
2.32	<i>Материали от научна конференция с рецензирани доклади (конференции в страната)</i>

ПУБЛИЧНИ ИЗЯВИ (СЪБИТИЯ)	
3.01	<i>Заявка за патент **</i>
3.02	<i>Патент **</i>
3.03	<i>Техническа рационализация (нова технология)**</i>
3.04	<i>Програмно осигуряване **</i>
3.05	<i>Доклад за научен или развоен проект**</i>
3.06	<i>Трактат, предварително изследване, студия **</i>
3.07	<i>Експертно мнение, решение за арбитраж, рецензия**</i>
3.08	<i>Доклад за измервания, изпитания и др.**</i>
3.09	<i>Проектна документация (идеен проект, работен проект)**</i>
3.10	<i>Художествено представление</i>
3.11	<i>Радио или телевизионно събитие</i>
3.12	<i>Изложба</i>
3.13	<i>Организиране на научни и професионални конференции**</i>
3.14	<i>Лекции в чуждестранен университет</i>

3.15	<i>Непубликуван доклад на конференция</i>
3.16	<i>Непубликуван основен доклад на конференция</i>
3.20	<i>Други произведения**</i>
3.25	<i>Други публични изяви</i>

Вторичната отговорност е специална категория резултат от научна работа, която не се отразява в подполето за типология на документи/произведения. Тя се отразява в библиографиите на основата на кода за ролята на лицето по отношение на библиографската единица, който се въвежда в полета 702 и 712, т.е. от ретроспективната база данни за продължаващи издания.

Определенията на типологията на документите/произведенията и указания за отделните видове сортиране са дадени в Приложение F.6.

001x **Номер на оригиналния запис***

Подполето се използва за уреждане на дублирани записи. То съдържа номера на запис, който трябва да бъде копиран на мястото на запис, отбелязан за изтриване с код „d” в подполе 001a.

В записа, който трябва да се изтрие, освен код „d” за изтрит запис в подполе 001a, трябва да се попълни и подполе 001x.

Правилното и последователно попълване на това подполе позволява извършване на периодичен автоматичен контрол за съответствие между локалната и споделената база данни. Всички библиотеки, които са копирали в локалните си бази данни запис, предвиден за изтриване получават съответно съобщение по електронната поща. Така съществено се подпомага повишаването на качеството на базата данни. Съобщението съдържа таблица с номерата на дублирани записи или записи, които трябва да се изтрият, номерата на записите, които ще се копират на тяхно място и монографии в повече части от групите А или В.

Данните за номера се въвеждат във форма, която зависи от причината записът да бъде отбелязан за изтриване:

Дублиран запис:

При дублиран запис номерът на оригиналния запис се въвежда в подполе 001x (виж пример 1).

Уреждане на йерархично свързани записи за монографии в повече части – група А:

Когато се редактират или актуализират записи за монографии в повече части от група А, по правило се изтриват „синовете” и се актуализират „бащите”. Преди да се изтрият записите за „синовете” от локална база данни, те трябва адекватно да се допълнят.

В подполе 001x на записи за „синове” се въвежда номерът на „бащата”. Пред него се въвежда буквата „f” (father). Тя означава, че това е номерът на „бащата” (виж пример 2).

Записите за „синове” се запазват в споделената база данни с командата SAVE или LOCK1 (виж ръководството COBISS/Каталогизация, команди SAVE и LOCK1) и те се изтриват от локалната база данни.

Уреждане на йерархично свързани записи за монографии в повече части – група В:

Когато се редактират или актуализират записи за монографии в повече части от група В, по правило се изтрива „бащата” и се актуализират „синовете”. Преди да се изтрие записът за „бащата” от локална база данни, той трябва да бъде допълнен адекватно.

В подполе 001x на записа за „бащата” са въведени номерата на всички „синове”. Пред първия номер се въвежда буквата „s” (son). Тя означава, че това са номерата на „синовете” (виж пример 3).

В подполе 001x са въведени номерът „999999999” или думата „sons”. В такъв случай е много по-вероятно да се допусне грешка или неправилна поправка. Затова този метод не се препоръчва.

Записът за „бащата” се запазва в споделената база данни с командите SAVE или LOCK1 (виж ръководството COBISS/Каталогизация, команди SAVE и LOCK1) и той се изтрива от локалната база данни.

Така се уреждат и дублираните записи, когато запис за продължаващо издание трябва да бъде заместен с няколко записи за монографии.

0017 Азбука на каталогизацията*

Това подполе подпомага определянето на азбука за полетата, в които данните се изписват на езика на библиотеката.

Тези данни не са задължителни. Библиотеките могат да използват следните кодове:

ba	<i>латиница</i>
ca	<i>кирилица - неопределена*</i>
cb	<i>кирилица - сръбска*</i>
cc	<i>кирилица - македонска*</i>
vv	<i>различни азбуки*</i> Кодът се използва от библиотеки, които поддържат два каталога – един на кирилица и един на латиница.

Подробен алгоритъм на визуализацията е даден в Приложение D.1.

БЕЛЕЖКИ ЗА СЪДЪРЖАНИЕТО НА ПОЛЕТО

Идентификаторът на записа се намира в началото на всеки запис и съдържа данни за неговата обработка. Подполетата **a**, **b**, **c** и **d** са задължителни и за тях в съответствие с маската на записа се определят подразбиращи се стойности по програмен път.

СВЪРЗАНИ ПОЛЕТА

Елементите от данни, намиращи се в идентификатора на записа не фигурират на друго място във формата COMARC. Въпреки, че на пръв поглед някои от стойностите на кодовете за вид на записа и библиографско ниво) носят една и съща информация като други кодирани данни, в

действителност кодовете в идентификатора на записа се отнасят до характеристиката на записа, а не директно до характеристиката на самата библиографска единица.

ПРИМЕРИ

1. * COBISS.SI-ID=3698696

001	□□	ad x35997440 ba cm d0
200	0□	a Tehnična keramika f Drago Kolar g [ilustrirala Medeja Gec] (Библиотеките, които са копирали този запис в своята локална база ще получат по електронната поща списък на записи, които трябва да се изтрият. Между другите записи е и записът 3698696, който е дублиран)

2. * COBISS.SI-ID=29853696

001	□□	ad xf29852672 ba cm d2
200	0□	v ≠Del ≠1 (Библиотеките, които са копирали този запис в своята локална база ще получат по електронната поща списък на записи, които трябва да се изтрият. Между другите записи е и записът 29853696 – запис „син”)

- * COBISS.SI-ID=33468416

001	□□	ad xf29852672 ba cm d2
200	0□	v ≠Del ≠2 (Библиотеките, които са копирали този запис в своята локална база ще получат по електронната поща списък на записи, които трябва да се изтрият. Между другите записи е и записът 33468416 – запис „син”)

3. * COBISS.SI-ID=1569026

001	□□	ad xs1569538,1569794,1570306 ba cm d1
200	0□	a Anatomski atlas eiz systemskega in topografskega gledišča f Rolf Bertolini, Gerald Leutert g [jugoslovansko in slovensko izdajo pripravila Alenka Dekleva]
215	□□	a3 zv. cilustr. d31 cm (Библиотеките, които са копирали този запис в своята локална база ще получат по електронната поща списък на записи, които трябва да се изтрият. Между другите записи е и записът 1569026 – запис „баща”)

4. * COBISS.SI-ID=48895488

001	□□	ac bl es d0 7ba
200	1□	a PIRS b Računalniška datoteka eposlovni imenik Republike Slovenije (Поправен запис за продължаващо издание на машинночетим носител)

5. * COBISS.SI-ID=660021

001	□□	an be cm d0 7ba
200	1□	a Kolovec b Kartografsko gradivo e karta za orientacijski tek f reambulacija Anderluh Gregor ... [et al.] g risal Anderluh Gregor (Нов запис за картографски материал.)

6. * COBISS.SI-ID=34556160

001	□□	an ba ca d2 t1.04 7ba
200	0□	a lzjave v podporo Majniške deklaracije f Vlasta Stavbar (Запис за професионална статия.)

7. *

001	□□	an bl ci d0 7ba
200	1□	a Vodja.com b Elektronski vir e praktični nasveti za vodenje podjetja in ljudi (<i>Запис за интегриран ресурс.</i>)

8. * COBISS.MK-ID=67815178

001	□□	an ba cm d0 7cc (<i>Кодът, въведен в подполе 0017 посочва, че азбуката на каталогизацията е македонска кирилица.</i>)
-----	----	---